

Projektrapport

-Hur sänker vi trösklarna till naturen?

Min tanke genom hela kuse-programmet var att projektarbetet skulle få bli någonting väldigt kreativt och bildligt. Vi hade hört så många inspirerande projekt gjorda av kusar innan oss. Kanske en fotoutställning, en teater, en film eller varför inte någonting man kan göra på plats tillsammans med publiken. Allt blir inte riktigt som man har tänkt sig och det blev tillslut en populärvetenskaplig artikel, vilket ju kan vara kreativt i sig. Under vår fria termin på programmet studerade jag Hållbar utveckling A på Cemus. Kursen gav mig otroligt mycket och spädde på mitt redan stora intresse för miljö. Jag insåg i och med min breddning att det var precis den här kombinationen jag ville ha i mitt framtida yrke. När praktiken närmade sig var jag högst beslutsam om att jag skulle in i den branchen, jag ville göra skillnad. Jag hörde av mig till b.la. Naturskyddsföreningen som bara någon månad innan påbörjat ett projekt som lät perfekt för mig och mina kunskaper inom antropologi. Vilket både jag och projektledare Katrin tyckte och vi bestämde att jag skulle börja i slutet på februari.

Projektet heter *Naturen på lika villkor* och jag skulle få vara med och utföra intervjuer inom projektet. Intervjuer av personer som har någon typ av funktionsvariation och om deras relation till naturen. I övrigt fick jag vara med på alla möten Katrin var på och vara med och skapa mina egna uppgifter under praktikens gång. Vi kom i slutet av min praktikperiod fram till att jag skulle koppla de kommande kuse-projektet till Naturskyddsföreningen och de arbete jag utfört där. På det viset så skulle praktikplatsen få något vi kan skicka ut och publicera och jag skulle få ett utrymme att hitta min eventuella framtida arbetsgivare.

Metoden jag använde mig av var djupintervju och ur intervjuerna från de 22 intervjuade informanterna fanns otaligt med material att hämta. Något jag kommit att intressera mig för under min medverkan i projektet var de mentala hinder flera av mina informanter på olika sätt uttryckt att de har i sin relation till naturen. Ingen av informanterna beskrev de hinder som fanns mellan dem och att komma ut i naturen som mentala, men detta är någonting jag fångade upp i min analys. Det visade sig att det inte bara är att själva naturområdet i sig är otillgängligt utan att de också finns hinder i form av en oro för vad man kan komma att stöta

på för hinder. Men också att informationen om naturområdena från kommunernas sida är så undermålig.

Mitt kuse-projekt skulle komma att bli en artikel som tar upp dessa mentala hinder och som riktar sig främst till kommunerna. I artikeln skulle problematiken kring detta belysas och åtgärdsförslag för kommunerna tas fram. Jag avgränsade artikeln till att fokusera just på problematiken kring de mentala hinderna och artikeln belyser främst den delen av projektet *Naturen på lika villkor*, men beskriver även kort andra delar och fokusområden i projektet. Artikelns syfte är att visa på hur kommunerna lättare ska kunna förstå de mentala hinder som finns mellan personer med funktionsvariation och därmed kunna fatta beslut för att underlätta för dessa.

Trots min avgränsning till de mentala hinderna var det en utmaning att bestämma sig för vilka teman artikeln skulle ha sitt fokus på, det fanns ju så mycket. Jag kom tillslut fram till fyra teman som jag skulle hålla mig till, de blev: Naturromantik och allemansrätten, en kort beskrivning av antropologins roll, de mentala hinderna samt åtgärdsförslag eller "tips". Artikeln riktar sig som tidigare nämnt främst till kommuner men vi planerar även att skicka den till Naturskyddsföreningens egna medlemstidning, Sveriges Natur, samt till projektets samarbetsorganisationers tidningar. För att kunna skicka iväg artikeln för publikation krävs det en rejäl förkortning av den. Därmed är denna artikel, som av dess sidantal att bedömma mer liknar en rapport, endast gjord för projektkursen och inte för publikation. Om möjligt kommer den kortare versionen tipsa om eller referera till denna längre, mer utförliga versionen.

Innan jag utförde intervjuerna tog jag hjälp av kuse-litteratur för att vara väl förberedd. Jag använde mig av *Etnologiskt fältarbete* (2011) för att påminna mig själv om hur en djupintervju går till och hur jag som antropolog förhåller mig till situationen (Kaijser & Öhlander). Där står också hur man som antropolog eller etnolog förbereder sig innan denne ger sig ut i fält. Att en till en början ska försöka sätta sig in i och bli bekant med fältet, för att därefter ta sig in och etablera kontakt (Kaijser 2011:43,47). Efter dessa faser ska forskaren vara delaktig i de sammanhang denne ska studera för att sedan lämna fältet och påbörja analysprocessen (Kaijser 2011:48,52). En annan manual jag sökte mig till för att påminna

mig själv om den hermaneutiska metoden samt för att förbereda mig med dess "step-by-step" guide var Michrina & Richards *Person to person* (1996).

Jag var lite orolig innan jag utförde intervjuerna och visste inte vad jag hade att vänta, jag undrade hur jag skulle kunna veta om jag kommit fram till något "resultat". Jag vet att detta inte är någonting som en antropolog i lag ska tänka på utan att hen ska dyka in i fältet som en tabula rasa, en vit tavla som informanterna ska fylla med färg. Men jag kände en skyldighet gentemot min praktik att faktiskt komma fram till något, eller iallafall att kunna presentera något. Jag hade gjort det väldigt tydligt för Katrin som jag praktiserade för att det inte är så etnografiska intervjuer fungerar, utan att jag endast vill komma så nära informanternas egna genuina uppfattning som möjligt. Att jag senare utifrån det insamlade materialet kan analysera och eventuellt få ut någon typ av mönster eller teser. Katrin var väldigt förstående och jag kände mig väldigt stöttad och hon trodde på mig och gav mig meningsfulla uppgifter. Jag kände mig därför ändå trygg i min roll.

Jag intervjuade alltså totalt 22 personer, två av dessa var kommundienstmän, de andra intervjuade jag i syfte av deras funktionsvariation och relation till naturen. Jag spelade in alla intervjuer med en diktafon, med en medvetenhet om att jag riskerar att få mindre information om informanten vet att allt denne säger spelas in. Även att informanten blir mer medveten om hur denne berättar och förklarar saker. Mitt val föll ändå på att spela in intervjun, för att intervjun inte skulle bli störd eller pausad av att jag behövde anteckna i mitt block, eller att material skulle glömmas bort eftersom att jag inte fått ner de på papper. En annan anledning till att jag valde att spela in var så att jag skulle kunna citera korrekt från intervjuerna (Fägerborg 2011:105). De etnografiska metoderna med djupintervju och observation har alltså använts för att komma så nära informanternas egna verklighet som möjligt. Utan metoden är det inte säkert att de mentala hinderna hade uppdragats och därför hade en stor del av den komplexa och mångfacetterade problematiken gått förlorad.

För att sedan tolka intervjumaterialet tog jag hjälp av *Vardagslivets Etnologi* och dess kapitel "Tolka intervjuer" (Ehn & Löfgren 1996:136). Kapitlet hjälpte mig att gå från transkribering till att få ner orden, och samtalet, i text och jag tycker att jag utvecklade ett eget sätt att göra

detta på. Då jag gjorde många och väldigt långa intervjuer så fick jag mycket bra övning och lyckades känna mig bekväm i min egen roll som antropolog.

Beskrivningen av antropologin och dess syfte till artikeln hämtade jag från socialantropologen Thomas Hylland Eriksens bok *Små platser - stora frågor* en välanvänd klenod genom programmet (2010). Han beskriver antropologi som "... det jämförande studiet av kulturellt och socialt liv, vars viktigaste metod är deltagande observation under ett långvarigt fältarbete i en specifik samhällsmiljö." Hylland Eriksen beskriver även antropologin som en mångförgrenad vetenskap som jämför aspekter av samhällen, där studier av sociala processer, kulturer och den enskilda individen är i fokus.

Från *Den kultiverade människan* (1979) hämtade jag idén till en av artikelns underrubriker nämligen "Människan som naturvarelse". Därifrån kom även beskrivningen om hur naturen på 1890-talet blev en betydande symbol för nationalromantiken och därmed fick sig ett uppsving från att ha setts som ett produktionslandskap (Frykman & Löfgren).

Det var otroligt spännande och roligt att få praktisera i ett riktigt projekt och att få vara där i egenskap som antropolog. Att bli tagen på allvar i den rollen och att känna att jag bidrog till projektet. Jag fick ägna tre månader till att se hur en kan applicera antropologi i arbetslivet och jag tror att det var en ögonöppnare både för mig och min praktikplats. Projekt-artikeln kommer förhoppningsvis att bli en start på min nya karriär och jag hoppas att kunna få fortsätta med liknande sysslor. Under projektarbetet fick jag tid nog samt värdefulla tips för att komma fram med en bra artikel att presentera för min praktikplats. Jag hoppas att den kommer att komma Naturskyddsföreningens projekt till nytta och att den får många kommuner att agera i frågan. Då mitt mål med kuse-prejektet är att upplysa om dessa mentala hinder som jag inte sett nämnas tidigare i debatten, samt att få kommunerna uppmärksamma på detta och visa på att det endast krävs enklare åtgärder av dem för att undanröja många av orsakerna till problemet.

Källförteckning

Litteratur

Ehn, B., 1946 & Löfgren, O., 1943 1996, *Vardagslivets etnologi: reflektioner kring en kulturvetenskap*, Natur och kultur, Stockholm. (S.56)

Eriksen, T.H. 2000, *Små platser - stora frågor: en introduktion till socialantropologi*, Nya Doxa, Nora. (S.19,20)

Frykman, J., 1942, Löfgren, O., 1943 & Kulturgränser och klassgränser (projekt) 1979, *Den kultiverade människan*, 1. uppl. edn, LiberLäromedel, Lund.

Kaijser, L., 1963 & Öhlander, M., 1964 2011, *Etnologiskt fältarbete*, 2., [omarb. och utök.] uppl. edn, Studentlitteratur, Lund.

Michrina, B.P. & Richards, C. 1996, *Person to person: fieldwork, dialogue, and the hermeneutic method*, State University of New York Press, Albany, N.Y.